

Mednarodni projekt RE-ENFORCE

Gozdovi v srednji Evropi se soočajo z vse večjo degradacijo zaradi kombinacije naravnih in bioloških motenj, vključno z vetrolomi, gozdnimi požari, dolgotrajnimi sušami, izbruhi podlubnikov in jesenovega ožiga. Ti pojavi, pogosto okrepljeni zaradi podnebnih sprememb, so degradirali obsežna gozdna območja. Kot odziv na potrebo po obnovi teh območij je nastal projekt RE-ENFORCE, sofinanciran v okviru programa Interreg Central Europe, ki predstavlja sodelovanje pri iskanju učinkovitih, na znanosti temelječih strategij za obnovo degradiranih gozdnih ekosistemov.

V središču projekta RE-ENFORCE je transnacionalni pristop, ki spodbuja sodelovanje med gozdarji, raziskovalci, oblikovalci politik in lokalnimi deležniki. Cilj projekta je razviti praktičen in prilagodljiv okvir za obnovo gozdov, ki upošteva ekološko in podnebno raznolikost regije. Ključna komponenta projekta je digitalni sistem za podporo odločanju, ki združuje ekološke podatke, analizo tveganj in napovedne modele za usmerjanje obnovitvenih ukrepov.

RE-ENFORCE izvaja sedem pilotnih projektov, in sicer v Avstriji, na Madžarskem, v Nemčiji, Italiji, na Poljskem, Češkem in na Hrvaškem. Vsako pilotno območje predstavlja različne tipe gozdov in pritiske degradacije ter ponuja dragocene vpoglede v naravne pristope obnove.

V Avstriji je pilotni projekt lociran v Severnih apneniških Alpah, kjer so vetrolomi in posledični izbruhi podlubnikov povzročili večjo degradacijo gozdnega ekosistema. Prizadevanja so usmerjena v spremljanje obnove in preizkušanje obogatitvenih zasaditev lokalno prilagojenih, na ujme bolj odpornih drevesnih vrst, ki bi izboljšale dolgoročno stabilnost gozdov.

Madžarska vključuje dva naravna parka. V Narodnem parku Fertő-Hanság so degradacijo mokriščnih gozdov povzročile drenaža in težave z zadrževanjem vode. Projekt preizkuša izboljšave vodnega režima in sajenje avtohtonih trdolesnih vrst. V Narodnem parku Donava-Drava se aktivnosti obnove osredotočajo na degradirane poplavne

gozdove, pri čemer uporabljajo naravno obnovo in sajenje za izboljšanje kakovosti habitatov.

V Nemčiji, v zvezni deželi Mecklenburg-Predpomorjanska, se spopadajo z obsežno škodo zaradi podlubnikov v smrekovih sestojih. Pilot vključuje preoblikovanje teh sestojev v raznolike, rastišču prilagojene mešane gozdove s poudarkom na avtohtonih listavcih. Uporabljene tehnike vključujejo naravno obnovo, selektivno sajenje in ciljno redčenje za povečanje odpornosti.

Italijanski pilot poteka v deželi Benečija, kjer so bili gozdovi močno prizadeti zaradi neurja Vaia leta 2018. Obnova se osredotoča na kartiranje škode, oceno stabilnosti tal in uporabo tako naravne obnove, kot ponovnega sajenja avtohtonih vrst, macesena in smreke, za ponovno vzpostavitev dobre gozdne strukture in zmanjšanje tveganja plazov.

Na Poljskem se pilotni projekt osredotoča na propadanje velikega jesena (*Fraxinus excelsior*) zaradi jesenovega ožiga. Nahaja se v mešanih listopadnih gozdovih, kjer pristop vključuje uvajanje odpornih drevesnih vrst in sonaravno gospodarjenje. Poseben

poudarek je tudi na spremljanju odzivov biotske raznovrstnosti in spodbujanju gozdnih funkcij, ki presegajo samo proizvodnjo lesa.

Na Češkem poteka pilot na območju, ki so ga prizadela zaporedna neurja in izbruhi podlubnikov. Dejavnosti vključujejo sanitarno sečnjo, podporo spontani obnovi bolj raznolikih vrst in testiranje gozdarskih strategij za povečanje strukturne raznolikosti.

Na Hrvaškem blizu Jastrebarskega se testira gojitvene prakse za večjo odpornost na sušo. Na pilotnem območju raziskujejo, kako predhodna izpostavljenost sadik suši vpliva na njihovo preživetje in prilagodljivost po sajenju. Primerjajo se odzivi med bukovimi sadikami, ki so bile suši izpostavljene, in tistimi, ki so bile redno zalivane.

Čeprav se posamezni piloti osredotočajo na različne pogoje in izzive, vsi skupaj prispevajo k širšemu cilju projekta RE-ENFORCE: spodbujanju večje odpornosti gozdov in biotske raznovrstnosti v Srednji Evropi. Projekt ne stremi k enotni rešitvi za vse, temveč želi ustvariti prilagodljive, s poskusi podprte smernice, ki lahko podpirajo obnovo gozdov

v raznolikih evropskih pokrajinah. Z združevanjem terenskih poskusov in modeliranja RE-ENFORCE prispeva k uresničevanju vizije odpornejših gozdnih ekosistemov s sonaravnim gospodarjenjem. Rezultati projekta ne bodo namenjeni le srednjeevropskemu prostoru, temveč tudi širšim mednarodnim prizadevanjem za ekološko obnovo.

Gozdarski inštitut Slovenije sodeluje pri vseh aktivnostih in vodi komunikacijske aktivnosti projekta.

Uradna spletna stran projekta: <https://www.interreg-central.eu/projects/re-enforce/>

mag. Katja KAVČIČ SONNENSCHNEIN,
dr. Marjana WESTERGREN, Boris RANTAŠA,
Pia HÖFFERLE, dr. Anže JAPELJ,
Nejc SUBAN
Gozdarski inštitut Slovenije
Foto: Flavio Taccaliti

